

2018

Průzkum potřeb cílové skupiny – osob v nepříznivé sociální situaci, ORP Šternberk

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Pro Centrum pro komunitní práci východní Morava
zpracoval: Bc. Lukáš Zmeškal, 2018

Tento dokument byl vypracován v rámci projektu „Aktualizace procesu komunitního plánování sociálních služeb v ORP Šternberk“, registrační číslo CZ.03.2.63/0.0/0.0/16_063/0006558. Projekt je financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

Obsah

Úvod.....	4
Okruhy definovaných problémů.....	5
Chráněná pracovní místa pro OZP.....	6
Chráněné bydlení pro OZP a nedostatečná kapacita pro všechny cílové skupiny.....	6
Nedostatečná kapacita Domova pro seniory Šternberk.....	6
Pobytová odlehčovací služba pro seniory i OZP.....	7
Osobní asistence pro OZP.....	7
Mezistupeň mezi samostatným a chráněným bydlením.....	7
Sociální bydlení.....	8
Sociálně-patologické jevy.....	8
Ucelená koncepce pravidelné prevence na školách.....	8
Soužití etnických menšin.....	8
Nízkoprahové zařízení.....	9
Komplex psychologické péče o děti.....	9
Kroužky pro děti od 3 do 5 let.....	9
Sportoviště pro neorganizované volnočasové aktivity pro děti a mládež.....	10

Úvod

Tato závěrečná zpráva předkládá výsledky průzkumu potřeb cílové skupiny – osoby v nepříznivé sociální situaci, osoby ohrožené sociálním vyloučením na území obce s rozšířenou působností ORP Šternberk. Průzkum byl proveden jako součást projektu komunitního plánování sociálních služeb, které realizuje Centrum pro komunitní práci východní Morava ve spolupráci s městem Šternberk. Pro provedení průzkumu byla zvolena metoda ohniskové skupiny.

Mimo tento průzkumu byly zpracovány čtyři hlavní analýzy:

- **Sociodemografická analýza:** Shrnuje nejdůležitější statistická data o obyvatelstvu ORP s důrazem na problematiku sociálních služeb a cílové skupiny projektu komunitního plánování sociálních služeb.
- **Analýza poskytovatelů sociálních služeb:** Shrnuje tvrdá data o sociálních službách působících na daném území mikroregionu. Zjišťuje ale rovněž názory samotných poskytovatelů na problémy, se kterými se jejich služby a klienti potýkají a na směřování dalšího vývoje sociálních služeb v daném území.
- **Analýza zdrojů:** Shrnuje údaje o příjmech, výdajích a jejich vývoji za jednotlivé poskytovatele a sociální služby na území ORP Šternberk.
- **Analýza potřeb uživatelů sociálních služeb:** Zaměřuje se na názory klientů sociálních služeb z území ORP Šternberk; na jejich zkušenosti se sociálními službami, i v životě mimo ně, a na možnosti dalšího rozvoje služeb z pohledu klientů.

Cílem všech těchto analýz je získat podrobné informace o stavu a nedostatecích sociálních služeb na území ORP Šternberk, které budou sloužit jako podklad pro rozhodování jednotlivých pracovních skupin v projektu komunitního plánování sociálních služeb na tomto území a sestavení komunitního plánu.

Okruhy definovaných problémů

Jako účastníky ohniskové skupiny byli zvoleni odborníci pro každou cílovou skupinu, která je v procesu komunitního plánování na daném území identifikována. Jedná se o tyto skupiny:

- Senioři a osoby se zdravotním postižením
- Etnické menšiny a osoby jiného sociokulturního prostředí
- Rodina, děti a mládež

Důvodem výběru odborníků, coby účastníků fokusové skupiny, byla snaha zmapovat co nejširší spektrum místních problémů. Účastníci fokusové skupiny stanovili 14 největších problémů, které osoby cílové skupiny projektu definovaly. Jedná se o tyto okruhy problémů:

- Chráněná pracovní místa pro osoby se zdravotním postižením
- Chráněné bydlení pro osoby se zdravotním postižením a nedostatečná kapacita pro všechny cílové skupiny
- Nedostatečná kapacita Domova pro seniory Šternberk
- Pobytová odlehčovací služba pro seniory a osoby se zdravotním postižením
- Osobní asistence pro osoby se zdravotním postižením
- Mezistupeň mezi samostatným a chráněným bydlením
- Sociální bydlení
- Sociálně-patologické jevy
- Ucelená koncepce pravidelné prevence na školách
- Soužití etnických menšin
- Nízkoprahové zařízení
- Komplex psychologické péče o děti
- Kroužky pro děti od 3 – 5 let
- Sportoviště pro neorganizované volnočasové aktivity pro děti a mládež

Chráněná pracovní místa pro OZP

První definovaný problém se dotýká oblasti zaměstnávání zdravotně postižených osob; jejich uplatnění na trhu práce je mizivé. Vhodný zaměstnavatel by musel mít navíc bezbariérový přístup. Pro osoby se zdravotním postižením je tahle skutečnost demotivující.

Řešením by bylo zřízení chráněných pracovních míst. Na daném území ORP se tato problematika řeší a bude zahrnuta ve střednědobém plánu rozvoje sociálních služeb.

Chráněné bydlení pro OZP a nedostatečná kapacita pro všechny cílové skupiny

Chráněné bydlení je pobytová služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu zdravotního postižení nebo chronického onemocnění, včetně duševního onemocnění, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Chráněné bydlení má formu skupinového, popřípadě individuálního bydlení. Je alternativou k pobytu v ústavním zařízení. Všechny cílové skupiny se shodly, že je nedostatečná kapacita chráněného bydlení.

Na skupině nezaznělo řešení. Problematice se budeme dále věnovat při tvorbě střednědobého plánu sociálních služeb.

Nedostatečná kapacita Domova pro seniory Šternberk

Domov pro seniory Šternberk nemá v současné situaci dostatečnou kapacitu. Čeká se na možnost nových prostor, které nejsou zatím k dispozici. Město Šternberk má již vytypované prostory.

Problematice se budeme dále věnovat při tvorbě střednědobého plánu sociálních služeb.

Pobytová odlehčovací služba pro seniory i OZP

Cílem odlehčovací pobytové služby je zajistit uživateli na přechodnou dobu bydlení a komplexní podporu, na jakou byl zvyklý doma a která mu z různých důvodů nemůže být v současné době poskytnuta rodinou nebo pečovatelem. Momentálně je tato služba v ORP Šternberk nedostupná. Musí se zaregistrovat zvlášť, jako služba, a je finančně náročná.

Dále se budeme problematikou zabývat při tvorbě střednědobého plánu sociálních služeb.

Osobní asistence pro OZP

Osobní asistence je terénní služba určená zejména OZP a seniorům. Osobní asistenti pomáhají člověku zvládnout péči o sebe a umožňují účastnit se života společnosti. Stejně jako odlehčovací služba i tato služba se musí registrovat zvlášť. Prozatím se nenašla žádná stávající organizace, která by si tuto službu registrovala.

Dále se budeme problematikou zabývat při tvorbě střednědobého plánu sociálních služeb.

Mezistupeň mezi samostatným a chráněným bydlením

Služba chráněné bydlení patří mezi služby sociální péče. Je určena osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu zdravotního postižení nebo chronického onemocnění včetně duševního onemocnění, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Chráněné bydlení má formu skupinového, popřípadě individuálního bydlení. Kdežto samostatné bydlení, jak už název říká, je bydlení, kde senior nebo člověk se zdravotním postižením žije sám, bez pomoci jiné fyzické osoby.

Zde zaznělo řešení – podpora samostatného bydlení. Zásadní rozdíl mezi podporovaným a chráněným bydlením je v tom, kdo vlastní byt, ve kterém člověk s postižením žije. V chráněném bydlení byty, kde žijí lidé s postižením, vlastní nebo má v pronájmu organizace, která v nich

zároveň zajišťuje asistenci. V podporovaném bydlení žijí lidé s postižením ve svých bytech nebo ve svém pronájmu a organizace zajišťují pouze asistenci.

Této problematice se budeme dále věnovat při tvorbě střednědobého plánu sociálních služeb.

Sociální bydlení

Sociální bydlení je bydlení poskytované osobám v bytové nouzi nebo bytovou nouzí bezprostředně ohroženým, včetně lidí, kteří vynakládají na bydlení nepřiměřenou výši svých příjmů. Je to především záležitost města, zda má vhodné bytové prostory.

Této problematice se budeme dále věnovat při tvorbě střednědobého plánu sociálních služeb.

Sociálně – patologické jevy

Ve Šternberku se ve větší míře objevují sociálně – patologické jevy, především gambling.

Město Šternberk již řeší tuto problematiku chystanou vyhláškou.

Ucelená koncepce pravidelné prevence na školách

Každá instituce pověřená prevencí na základních školách realizuje tento program svým způsobem; chybí ucelená koncepce, která by měla pozitivní dopad. Touto problematikou se budeme dále zabývat.

Na skupině zazněly návrhy předložit ucelenou koncepci na ministerstvo školství.

Soužití etnických menšin

Celkovým problémem je soužití etnických menšin s dalšími cílovými skupinami. Mezi etnickými menšinami ve Šternberku vládne i špatná atmosféra mezi sebou.

Jako možné řešení byly navrženy komunitní, společenské akce, například v rámci Dne dětí, Vánoc, Velikonoc atp. Tyto společenské akce by mohli docílit sblížení komunit mezi sebou.

Nízkoprahové zařízení

Tato služba se zaměřuje především na neorganizovanou mládež na velkých sídlištích, v rizikových oblastech, kde je málo organizovaných aktivit pro tuto skupinu. Tato služba je snadno dostupná, bezplatná a především anonymní. Tato služba funguje především jako prevence rizikového chování. Nízkoprahové zařízení ve městě Šternberk chybí. Pracovní skupina pro rodinu, děti a mládež se touto problematikou zabývá a po schválení dotazníku Řídící skupinou budou zjišťovat zájem o tuto službu.

Problematickou se budeme zabývat při tvorbě střednědobého plánu sociálních služeb.

Komplex psychologické péče o děti

V ORP Šternberk chybí komplex psychologické péče o děti. Tím je myšleno – psycholog, psychiatr a mediátor, kteří by zabezpečily hladší průběh řešení problémů. Prozatím je problém vyhledat jednotlivé specialisty.

Navržené řešení je, že se do katalogu poskytovatelů sociálních služeb umístí kontakty i na tyto odborníky.

Kroužky pro děti od 3 – 5 let

Dříve byly tyto kroužky možné navštěvovat v mateřských školách. V ORP Šternberk vzniká mezera mezi věkovými kategoriemi dětí. Skupina od 3 do 5 let nemá možnosti tohoto vyžití.

Touto problematikou se budeme dále zabývat při tvorbě střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb.

Sportoviště pro neorganizované volnočasové aktivity pro děti a mládež

Ve Šternberku jsou hřiště, patřící školám nebo různým zařízením. Děti a mládež nejsou informováni o tom, co dělat v případě, že chtějí toto hřiště (například školní) využít. Proto tuto možnost nevyužijí. Mnohdy ani hřiště využít nelze. V případě, že by měli k dispozici hřiště, které není uzamčené a mohou zde provozovat různé sportovní aktivity, podpořilo by to vývoj dnešních dětí a mládeže.